

ZAKON

O REGULISANJU OBAVEZA I POTRAŽIVANJA PO OSNOVU INO DUGA I DEVIZNE ŠTEDNJE GRAĐANA

("Službeni list Republike Crne Gore", br. 055/03 od 01.10.2003, 011/04 od 20.02.2004, Službeni list Crne Gore", br. 073/10 od 10.12.2010)

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom se regulišu uslovi i postupak preuzimanja od strane Crne Gore (u daljem tekstu: Crna Gora) obaveza i potraživanja banaka po osnovu ino dugova i devizne štednje građana i utvrđuje način njihovog izmirenja.

Član 2

Ino dugom, u smislu ovog zakona, smatraju se obaveze prema inostranim povjeriocima garantovane od SFRJ ili SRJ, koje su evidentirane u bilansima ovlašćenih banaka sa sjedištem u Crnoj Gori (u daljem tekstu: ovlašćene banke) do kraja 1992. godine i registrovane kao potraživanja banaka po osnovu kredita datih pravnim licima sa sjedištem u Crnoj Gori, odnosno obaveze obuhvaćene sporazumima sa inostranim povjeriocima, koje utvrdi Komisija za podjelu zajedničke imovine, formirana shodno Zakonu o sprovođenju Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora (u daljem tekstu: Komisija), a nadležni organi usvoje.

Obaveze iz stava 1 ovog člana odnose se na obaveze prema međunarodnim finansijskim institucijama, inostranim vladama i njihovim finansijskim, osiguravajućim, izvozno kreditnim, komercijalnim i razvojnim agencijama, kao i agencijama koje pružaju pomoć predstavljanim u Pariskom klubu i prema inostranim komercijalnim bankama predstavljanim u Londonskom klubu, utvrđene kroz pregovore sa inostranim povjeriocima kao nesporne obaveze proistekle iz kreditiranja privrednih subjekata sa sjedištem u Crnoj Gori.

Član 3

Deviznu štednju građana (u daljem tekstu: devizna štednja), u smislu ovog zakona, predstavlja devizna štednja koja je položena od strane fizičkih lica na devizne račune i devizne štedne knjižice kod ovlašćenih banaka sa sjedištem na teritoriji Crne Gore, deponovana od strane ovlašćenih banaka kod Narodne banke Jugoslavije i nakon toga pretvorena u javni dug Savezne Republike Jugoslavije i iskazana u njemačkim markama, kao i devizna štednja koju Komisija utvrdi, a nadležni organi usvoje kao obavezu Crne Gore.

Devizna štednja građana iz stava 1 ovog člana preuzeće se sa stanjem u bilansima banaka sa teritorije Crne Gore na dan 30. jun 2003. godine, uvećana za obračunatu kamatu po godišnjoj stopi od 2%, počev od 1. januara 2003. godine.

Kamatna stopa iz stava 2 ovog člana primjenjivaće se na godišnjem nivou na neisplaćena preostala salda na kraju svakog isplatnog perioda do potpune isplate devizne štednje.

Na dan stupanja na snagu ovog zakona izvršiće se konverzija svih obaveza proisteklih iz devizne štednje iz st. 1 i 2 ovog člana iz njihove prvobitne valute u Euro.

Član 4

Evidenciju i svu potrebnu dokumentaciju ino dugova i devizne štednje iz čl. 2 i 3 ovog zakona obezbijediće Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka), koja je odgovorna za tačnost i vjerodostojnost podataka prenijetih iz bilansa ovlašćenih banaka.

Član 5

Danom stupanja na snagu ovog zakona Crna Gora preuzima:

- 1) obaveze ovlašćenih banaka prema inostranim povjeriocima iz člana 2 ovog zakona;
- 2) potraživanja ovlašćenih banaka prema dužnicima po kreditima odobrenim iz izvora iz člana 2 ovog zakona;
- 3) obaveze ovlašćenih banaka prema fizičkim licima po osnovu devizne štednje;
- 4) potraživanja ovlašćenih banaka iz člana 3 ovog zakona prema Saveznoj Republici Jugoslaviji i Narodnoj banci Jugoslavije po osnovu devizne štednje;

5) obaveze ovlašćenih banaka na osnovu ugovora o oročenim deviznim depozitima koje su ovlašćene banke zaključile sa Ministarstvom finansija u skladu sa Programom vraćanja devizne štednje građana Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada);

6) salda anticipativno obračunatih razgraničenih kamata po osnovu devizne štednje građana shodno Zakonu o izmirenju obaveza po osnovu devizne štednje građana ("Službeni list SRJ", br. 59/98).

Prenos obaveza i potraživanja iz stava 1 ovog člana sa banaka na Crnu Goru izvršiće se njihovim isknjižavanjem iz bilansa ovlašćenih banaka iz člana 3 ovog zakona i evidentiranjem u posebnom bilansu koji će formirati Centralna banka.

Evidentiranje u posebnom bilansu iz stava 2 ovog člana Centralna banka obezbijediće u skladu sa posebnim ugovorom zaključenim sa Ministarstvom finansija.

Član 5a

Crna Gora preuzima obaveze i potraživanja iz člana 5 stav 1 tač. 1 i 2, isknjižavanjem iz bilansa banke u stečaju, sa stanjem na dan ostvarivanja stečajnog postupka.

Član 5b

Izuzetno od člana 5 st. 1 i 2 ovog zakona, kod banke u stečaju, Crna Gora preuzima obaveze prema fizičkim licima po osnovu devizne štednje i zauzima njihova mjesta u bilansu banke u stečaju.

Član 6

Ministarstvo finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo) će donijeti uputstvo o otvaranju posebnog bilansa iz člana 5 stav 2 ovog zakona, u kojem će se privremeno evidentirati obaveze i potraživanja koji su isknjiženi iz bilansa banaka do njihovog evidentiranja u glavnoj knjizi državnog duga od strane Ministarstva.

Član 7

Nakon isknjižavanja potraživanja i obaveza u skladu sa članom 5 ovog zakona, ovlašćene banke su dužne da Centralnoj banci dostave detaljnu analitiku evidencije obaveza po deviznoj štednji i evidenciju obaveza po ino dugu.

Ukoliko u trenutku isknjižavanja obaveza i potraživanja po osnovu devizne štednje u bilansu banke postoji neravnoteža između obaveza i odgovarajućih stavki na strani aktive, uravnoteženje bilansa po ovom osnovu ovlašćena banka će izvršiti na sljedeći način:

- neravnotežu koja proizilazi iz većih isknjiženih obaveza od potraživanja uravnotežiće iskazivanjem obaveza prema Crnoj Gori;
- neravnotežu koja proizilazi iz većih isknjiženih potraživanja od obaveza uravnotežiće iskazivanjem razlike na teret rezervi.

Ukoliko u trenutku isknjižavanja obaveza i potraživanja po osnovu ino dugova u bilansu banke postoji neravnoteža između obaveza i odgovarajućih stavki na strani aktive, uravnoteženje bilansa po ovom osnovu će se izvršiti prenosom na posebni bilans iz člana 5 stav 2 ovog zakona na one stavke bilansa banke koje se odnose na trajna ulaganja banke u druga pravna lica ili stvaranjem obaveza prema Crnoj Gori, ukoliko banka nema trajnih ulaganja u druga pravna lica.

Uravnoteženje iz st. 2 i 3 ovoga člana, u dijelu mogućeg stvaranja obaveza prema Crnoj Gori, ne odnosi se na banke u stečaju.

Poslovne banke su odgovorne za vjerodostojnost podataka iz stava 1 ovog člana.

Ministarstvo će posebnim propisom utvrditi uslove, postupak i način izmirenja obaveza banaka iz st. 2 i 3 ovog člana.

Član 8

Centralna banka će donijeti potrebne propise koji će se odnositi na izmještanje i evidenciju duga iz bilansa banaka shodno odredbama ovog zakona.

Centralna banka će, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, predati Ministarstvu ažurirani posebni bilans iz člana 5 stav 2 ovog zakona, kao i prateću dokumentaciju.

Centralna banka je odgovorna za vjerodostojnost podataka posebnog bilansa iz stava 2 ovog člana.

Član 9

Na osnovu dokumentacije koju će Centralna banka dostaviti u roku utvrđenom u članu 8 ovog zakona, Ministarstvo će voditi evidenciju, plaćanje, upravljanje i sve druge aktivnosti koje se odnose na dug koji je Crna Gora preuzela u skladu sa odredbama ovog zakona.

U okviru Ministarstva formiraće se organizaciona jedinica koja će se, između ostalog, baviti i upravljanjem dugom po osnovu devizne štednje, uključujući ostvarivanje neposredne saradnje sa Centralnom depozitarnom agencijom u cilju vođenja ažurnog registra obveznica sa aspekta dospijeca i promjene vlasništva, a naročito:

- 1) dnevnih promjena vlasništva na berzi;
- 2) promjene koje nastaju nakon otkupa obveznica od strane države;
- 3) pomjene koje nastaju u slučajevima iz čl. 16 i 18 ovog zakona.

II. IZVORI ZA FINANSIRANJE OTPLATE INO DUGA

Član 10

Sredstva za otplatu duga iz člana 2 ovog zakona obezbjeđivaće se budžetom Crne Gore za svaku godinu, u skladu sa uslovima utvrđenim na osnovu potpisanih sporazuma i ugovora sa inostranim povjeriocima.

Član 11

Za otplatu ino duga mogu se koristiti i:

- 1) sredstva naplaćena od krajnjih korisnika inostranih kredita iz člana 2 ovog zakona;
- 2) sredstva koja Crna Gora ostvari po osnovu privatizacije, likvidacije ili stečaja krajnjih korisnika inostranih zajmova i banaka, u okvirima u kojima Crna Gora ima prioritetni status, u skladu sa važećim propisima koji se odnose na stečaj privrednih društava i stečaj banaka.

Za isplatu ino duga i devizne štednje koristiće se i sredstva dobijena podjelom imovine i naplatom potraživanja od Savezne Republike Jugoslavije i Narodne banke Jugoslavije koja Crna Gora preuzima u skladu sa članom 5 ovog zakona.

Član 12

Ministarstvo će utvrditi mogućnost naplate svakog pojedinačnog zajma koji su domaće banke odobrile iz sredstava ino duga i koji se odnosi na preuzimanje duga iz člana 2 ovog zakona, kao i sve druge aktive koje je preuzela Crna Gora.

Ministarstvo je dužno da naplati sredstva zajmova iz stava 1 ovog člana i deponuje ih na račun Državnog trezora Crne Gore, ukoliko utvrdi da je ista moguće naplatiti.

Ukoliko Ministarstvo utvrdi da bi utvrđivanje naplativosti zajmova iz stava 1 ovog člana ili prikupljanje sredstava zajmova koji su naplativi iz stava 2 ovog člana efikasnije realizovala agencija ili nova agencija, Ministarstvo može predložiti Vladi da ove poslove povjeri međunarodnoj specijalizovanoj agenciji ili predložiti osnivanje nove agencije, bez potrebe donošenja drugih propisa.

Ukoliko se osnuje nova agencija, aktom o osnivanju predložiće se njena ovlašćenja, kompetencije, organizacija, finansiranje i ostale funkcije relevantne za adekvatno funkcionisanje nove agencije, u okvirima datim ovim članom.

Član 13

Naplativost zajmova datih krajnjim korisnicima iz sredstava ino kredita iz člana 2 ovog zakona, u cilju zaštite posebnih interesa Crne Gore, ne zastarijeva. Vlada će zadržati pravo na naplatu datih kredita, bez obzira koji je period vremena prošao od datuma kad su prvobitno izdati.

III. FINANSIRANJE ISPLATE DEVIZNE ŠTEDNJE

Član 14

Crna Gora obezbjeđuje sredstva za regulisanje obaveza po osnovu devizne štednje građana iz člana 3 ovog zakona.

Član 15

Dug po osnovu devizne štednje dospijeva za naplatu u sljedećim terminima:

- 1. jula 2004. godine, u visini od 380 EURA po jednom deviznom štednom ulogu;
- 1. jula 2005. godine, u visini od 530 EURA po jednom deviznom štednom ulogu.

Isplata preostalog iznosa devizne štednje iz člana 3 ovog zakona izvršiće se u 12 godišnjih rata, koje rastu po stopi geometrijske progresije od 10% i dospijevaju svakog 1. jula u periodu od 2006. do 2017. godine, a izračunavaju se množenjem tog iznosa sljedećim koeficijentima:

- za 2006. godinu - koeficijentom 0,05425092,

- za 2007. godinu - koeficijentom 0,05967601,
- za 2008. godinu - koeficijentom 0,06564361,
- za 2009. godinu - koeficijentom 0,07220798,
- za 2010. godinu - koeficijentom 0,07942877,
- za 2011. godinu - koeficijentom 0,08737165,
- za 2012. godinu - koeficijentom 0,09610881,
- za 2013. godinu - koeficijentom 0,10571970,
- za 2014. godinu - koeficijentom 0,11629167,
- za 2015. godinu - koeficijentom 0,12792083,
- za 2016. godinu - koeficijentom 0,14071292,
- za 2017. godinu - koeficijentom 0,15478421.

Devizni štediša ima pravo na isplatu godišnje rate u visini od najmanje 500 EURA, ukoliko su rate iz stava 2 ovog člana manje od tog iznosa.

Pravo na isplatu, u smislu ovog člana, uključujući i unaprijed obračunatu kamatu po stopi od 2% godišnje, utvrđuje se po jednom deviznom štednom ulogu.

Isplatu sredstava iz st. 1 i 2 ovog člana vršiće ovlašćene banke, odnosno Centralna banka, na osnovu ugovora sa Ministarstvom.

IV. ISPLATA DEVIZNE ŠTEDNJE PUTEM OBVEZNICA

Član 16

Radi regulisanja obaveza po osnovu devizne štednje Vlada će emitovati obveznice, u skladu sa članom 15 ovog zakona.

Obveznice iz stava 1 ovog člana emituju se u dematerijalizovanom obliku i registruju se kod Centralne depozitarne agencije.

Na dan emisije obveznica izvršiće se konverzija devizne štednje u obveznice.

Obveznice iz stava 1 ovog člana glase na ime, prenosive su i ne podliježu porezu na imovinu i kapitalnu dobit.

Iznos emisije, rok izdavanja, evidentiranje konverzije štednih uloga u obveznice, kao i način i uslove za realizaciju obveznica propisaće Vlada, u skladu sa uslovima iz člana 15 ovog zakona.

Obveznice koje su emitovane na osnovu Uredbe o kupovini akcija starom deviznom štednjom ("Službeni list RCG", br. 23/02) važiće pod uslovima pod kojima su emitovane sve dok ne budu zamijenjene akcijama preduzeća koja su u vlasništvu Vlade, Fonda za razvoj, Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja i Zavoda za zapošljavanje ili će se ponovo konvertovati u deviznu štednju. Vlasnici ovih obveznica mogu, na svoj zahtjev, da ih zamijene obveznicama emitovanim u skladu sa ovim zakonom. Ministarstvo je dužno da usvoji odluku o postupku zamjene.

Član 17

Domaća i strana fizička i pravna lica mogu obveznicama iz člana 16 ovog zakona, pribavljenim na tržištu hartija od vrijednosti, slobodno trgovati na sekundarnom tržištu hartija od vrijednosti, na način utvrđen Zakonom o hartijama od vrijednosti ("Službeni list RCG", br. 59/00, 10/01).

V. OTPLATA DEVIZNE ŠTEDNJE PRIJE ROKA DOSPIJEĆA

Član 18

Obveznice emitovane u skladu sa članom 16 ovog zakona mogu se koristiti prije roka dospijea za:

- 1) kupovinu akcija državnih preduzeća i preduzeća koja su u vlasništvu fondova koja su u procesu privatizacije;
- 2) kupovinu stanova, rezidencijalnih prostorija, poslovnih prostora, zemljišta ili druge imovine u državnoj svojini, za koje Crna Gora odredi da se mogu kupovati obveznicama koje nijesu dospjele za naplatu;
- 3) isplatu poreskih obaveza obveznicama koje, u skladu sa članom 15 ovog zakona, dospijevaju za naplatu u godini na koju se odnose poreske obaveze.

Bliže uslove za korišćenje obveznica prije roka dospjeca za namjene iz stava 1 ovog člana utvrdiće Vlada.

VI. PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Član 19

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Uredba o kupovini akcija starom deviznom štednjom ("Službeni list RCG", br. 23/02).

Član 20

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".